

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 86 0 P 047359 22 Rev
Banjaluka: 25.8.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednica vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužilaca A.P. d.o.o. Š.-Š. i S.C. iz Š., koje zastupa punomoćnik V.B., advokat iz Š., protiv tuženog V.K. sina M. iz M. koga zastupaju punomoćnici I.Đ., advokat iz B., i Z.T., advokat iz M., radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, vrijednost spora 27.695,50 KM, odlučujući o reviziji tužilaca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 86 0 P 047359 21 Gž 2 od 24.12.2021. godine, na sjednici održanoj 25.8.2022. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, obe nižestepene presude ukidaju i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Modriči broj 86 0 P 047359 20 P 2 od 19.5.2021. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužioca koji glasi:

„Izjava o ustupanju nasljednog dijela koju je tuženi A.M. dao na ročištu od 8.6.2016. godine u ostavinskom postupku pred Osnovnim sudom u Modriči iza pokojnog M.M., pod poslovnim brojem 86 0 O 041102 16 O, gubi pravni učinak prema tužiocima u dijelu u kom je potrebno da se namiri njihovo potraživanje u iznosu od 27.695,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.8.2010. godine do konačne isplate.

Ugovor o prodaji broj OPU ... od 30.9.2017. godine zaključen između S.M. i V.K., gubi pravni učinak prema tužiocima u dijelu u kom je potrebno da se namiri njihovo potraživanje u iznosu od 27.695,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.8.2010. godine do konačne isplate, u dijelu kojim je vršeno raspolaganje na 1/4 suposjedničkog dijela tuženog A.M. na parceli broj 1477/123 zvanog J., u naravi njiva prve klase, površine 16.111 m² sada upisana u p.l. broj 2252/2 k.o. Š., a prije raspolaganja kupoprodajnim ugovorom upisana u p.l.broj 2252/2 k.o. Š.

Tuženi V.K. dužan je trpiti da tužioci svoje potraživanje u iznosu od 27.695,50 KM sa zakonskim zateznim kamatom počev od 16.8.2010. godine do konačne isplate, namire prodajom 1/4 nekretnine označene sa k.č. broj 1477/123 zvanog J., u naravi njiva prve klase, površine 16.111 m² upisane u p.l. broj 2252/2 k.o. Š.

Obavezani su tužioci da tuženom na ime naknade troškova postupka solidarno isplate iznos od 8.520,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja do isplate, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj 86 0 P 047359 21 Gž 2 od 24.12.2021. godine, odbijene su žalbe tužilaca i tuženog i potvrđena prvostepena presuda.

Odbijeni su zahtjevi tužilaca i tuženog za naknadu troškova postupka na ime sastava žalbe.

Odbijeni su zahtjevi tužilaca i tuženog za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu.

Tužioci izjavljenom revizijom pobijaju drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka preinači i zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tuženi u odgovoru na reviziju koju je u njegovo ime podnio punomoćnik advokat Z.T. predlaže da se revizija odbaci ili odbije, a tužioci obavežu na naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora u iznosu od 1.125,00 KM.

Tuženi u odgovoru na reviziju koju je u njegovo ime podnio punomoćnik advokat I.Đ. predlaže da se revizija odbaci ili odbije, a tužioci obavežu na naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora u iznosu od 1.125,00 KM.

Predmet spora je zahtjev tužioca naveden u izreci prvostepene presude.

Odredbom člana 237. Zakona o parničnom postupku „Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), propisano je da stranke mogu izjaviti reviziju protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude (stav 1.); da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM (stav 2.); da u slučajevima kada revizija nije dozvoljena prema odredbi stava 2., stranke mogu podnijeti reviziju ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito u slučajevima propisanim pod tačkom 1., 2. i 3. (stav 3.), a stavom 4. je propisano šta treba da sadrži revizija izjavljena pozivom na stav 3. ovog člana.

Odredbom člana 321. stav 2. ZPP, propisano je da kada se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, mjerodavna je vrijednost spora koju je tužitelj naznačio u tužbi.

U tužbi podnesenoj 13.3.2018. godine tužioci su naznačili vrijednost spora u iznosu od 27.695,50 KM, pa kako taj iznos ne prelazi propisani cenzus revizija se iz ovog osnova ukazuje nedozvoljenom.

Znaju to i tužioci pa se u reviziji pozivaju na odredbu člana 237 stav 3 ZPP, navodeći dva sporna pitanja, i to: **a)** „Može li se dati pravna zaštita teretnom raspolaganju koje učini sticalac određene nekretnine ako postoji pravosnažna presuda prema kojoj je oglašena bez dejstva izjava kojom je taj sticalac prethodno stekao imovinu“ i **b)** „Da li propuštanje roka za davanje odgovora na tužbu povlači obavezu ili samo mogućnost na strani suda da donese Presudu zbog propuštanja“.

Stav je revizionog suda da su u konkretnom slučaju ispunjeni zakonom propisani uslovi da se dozvoli odlučivanje o izvanrednoj reviziji, jer odluka o sporu zavisi od rješenja nekog procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih

u njegovoj primjeni, konkretno postupanja suda u predmetima u kojima je predloženo donošenje presude zbog propuštanja.

Revizija je osnovana.

Tužiocima su podnijeli prvostepenom sudu tužbu 13.3.2018. godine protiv tuženih A.M., S.M. i V.K.

Tužbenim zahtjevom traže da sud presudi da izjava o ustupanju nasljednog dijela koju je tuženi A.M. dao na ročištu od 8.6.2016. godine u ostavinskom postupku pred Osnovnim sudom u Modriči iza pokojnog M.M., pod poslovnim brojem 86 0 O 041102 16 O, gubi pravni učinak prema tužiocima u dijelu u kom je potrebno da se namiri njihovo potraživanje u iznosu od 27.695,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.8.2010. godine do konačne isplate (stav 1.), da ugovor o prodaji broj ... od 30.9.2017. godine zaključen između S.M. i V.K., gubi pravni učinak prema tužiocima u dijelu u kom je potrebno da se namiri njihovo potraživanje u iznosu od 27.695,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.8.2010. godine do konačne isplate, u dijelu kojim je vršeno raspolaganje na 1/4 suposjedničkog dijela tuženog A.M. na parceli broj 1477/123 zvanog J., u naravi njiva prve klase, površine 16.111 m² sada upisana u p.l. broj 2252/2 k.o. Š., a prije raspolaganja kupoprodajnim ugovorom upisana u p.l.broj 2252/2 k.o. Š. (stav 2.) i da tuženi V.K. trpi da tužiocima svoje potraživanje u iznosu od 27.695,50 KM sa zakonskim zateznim kamata počev od 16.8.2010. godine do konačne isplate, namire prodajom 1/4 nekretnine označene sa k.č. broj 1477/123 zvanog J., u naravi njiva prve klase, površine 16.111 m² upisane u p.l. broj 2252/2 k.o. Š. (stav 3.).

Tuženi s obzirom na postavljene zahtjeve iz tužbe i pravni osnov koji se nalazi u pobijanju dužnikovih pravnih radnji (član 280. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04), nemaju procesnopravni položaj jedinstvenih suparničara (član 366. ZPP) već formalnih suparničara (član 362. stav 1. tačka 2. ZPP).

Odredbom člana 182. stav 1. ZPP propisano je da kada tuženi kome je uredno dostavljena tužba u kojoj je tužilac predložio donošenje presude zbog propuštanja, ne dostavi odgovor na tužbu u zakonskom roku (rok od 30 dana od dana prijema tužbe sa priložima propisan članom 70. stav 1. ZPP), sud će donijeti presudu kojom se usvaja tužbeni zahtjev (presuda zbog propuštanja), osim ako je tužbeni zahtjev očigledno neosnovan (stav 2.), u kom slučaju će sud donijeti presudu kojom se tužbeni zahtjev odbija (stav 3.).

Tužbeni zahtjev je očigledno neosnovan ako je očigledno protivan činjenicama navedenim u tužbi i ako su činjenice u očiglednoj protivrječnosti sa predloženim dokazima ili sa opštepoznatim činjenicama.

Tužiocima su u tužbi predložili donošenje presude zbog propuštanja i uz tužbu priložili materijalne dokaze kojima dokazuju činjenične navode tužbe (odluke sudova, zapisnici sa ročišta, kupoprodajni ugovor, izvod iz registra nekretnina).

Prema dostavnicama u spisu tužba je dostavljena tuženima A.M., S.M. i V.K. (svima na dan 20.3.2018. godine). U skladu sa dnevnom naredbom sudije od 16.3.2018. godine tuženi su upoznati da su dužni dostaviti u roku od 30 dana od dana prijema tužbe odgovor na tužbu, te koja je pravna posljedica ukoliko ne dostave odgovor.

Tuženi su po punomoćniku advokatu Z.T. dostavili odgovor na tužbu 21.5.2018. godine, dakle po isteku roka od 30 dana. Istekom ovog roka sud je imao obavezu da donese presudu zbog propuštanja (što nesumnjivo nije učinio), ili da donese presudu kojom će zahtjev tužitelja odbiti.

Tužiocima su podnescima od 19.6.2018. godine, od 16.7.2018. godine i od 31.10.2018. godine zahtjevali da prvostepeni sud donese presudu zbog propuštanja, a taj zahtjev su istakli i na pripremnom ročištu održanom 24.1.2019. godine i na ročištu za glavnu raspravu održanom 20.3.2019. godine.

Odredbom člana 182. ZPP propisana je obaveza suda da odluči o prijedlogu, usvoji ili odbije tužbeni zahtjev. Zakonodavac sudu nije ostavio mogućnost diskrecionog postupanja u smislu njegove slobodne procjene da li će ili ne odlučiti o prijedlogu (kao što je to učinio sud u konkretnom predmetu), pa ignorisanje zahtjeva tužitelja za donošenje presude u skladu sa odredbom člana 182. ZPP predstavlja povredu postupka koja je od uticaja na zakonitost pobijane odluke.

Odluka o tužbenom zahtjevu u odnosu na tužene A.M. (zahtjev odbijen) i S.M. (zahtjev usvojen) je pravosnažna (prvostepena presuda broj 86 0 P 047359 18 P od 23.9.2019. godine i drugostepena presuda broj 86 0 P 047359 19 Gž od 8.4.2020. godine), pa je sud je u odnosu na te tužene vezan pravosnažnom presudom.

U odnosu na tuženog V.K. drugostepenom presudom ukinuta je prvostepena presuda i predmet vraćen na ponovno suđenje.

Što se tiče pravnog učinka izjave o ustupanju nasljednog dijela, o tom dijelu zahtjeva je pravosnažno presuđeno time što je zahtjev usvojen u odnosu na S.M., koja je po tom zahtjevu (saglasno članu 283. stav 2. ZOO) pasivno legitimisana.

U ponovnom postupku prvostepeni sud mora odlučiti o prijedlogu tužilaca za donošenje presude zbog propuštanja u odnosu na tuženog V.K. i to vezano za stav 2. i stav 3. tužbenog zahtjeva, cijeneći da je pravni osnov za ovog tuženog odredba člana 283. stav 3. ZOO jer je kao pribavilac teretnim poslom pribavio korist od trećeg lica (S.M.).

Temeljem odredbe člana 249. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić